

**FISKIVINNULÓGGÁVAN**

# FISKIVINNU- LÓGGÁVAN GER TEIR FÁU RÍKARI

- Vit gera í lötuni íløgur fyri 600 milliónir krónur í fyra spildurnýggj skip til fráländavinnuna. Men hóast vit ynskja at byggja eitt nýtt skip til uppsjóvarfiskiskap, so er tað vónleyst, tí verandi lóggáva favoriserar tey fáu, útvaldu reiðariini, ið sita tungt oman á vaksandi virðinum á uppsjóvarfiski. Stjórnarnir í Thor eru ørkymlaðir, tí fiskivinnulóggávan eftir teirra tykki læsir fiskivinnuna fasta í ójovnum býti av virðinum

**Jón Brian Hvidtfeldt**

- Ja, tað er eingin loyna, at vit hava ítøkiligar ætlanir um at byggja eitt nýtt uppsjóvarskip, ið kann virka fiskin umborð. Eitt skip sum Norðborg. Tað er eftir okkara tykki vegurin fram.

Brøðurnir Hans Andrias og Gunnbjørn Joensen hava í árávis tosað um tey stóru virði, ið liggja í uppsjóvarfiskinum. Teir vóru heitir talsmenn fyri, at Føroyar tóku seg burtur úr stranda-landaavtalum, ið góvu Føroyum smá fimm prosent av heildarkvotuni av makreli og sild. Og teir halda tí at nýggja makrelavtalan, ið gevur Føroyum 12,6 prosent av heildarkvotuni, eigur at lata upp fyri einum nýggjum fiskivinnupolitikki.

- Fortreytirnar eru fullkomiliga broyttar. Virðini í uppsjóvarvinnuni eru fleirfaldað, argumentera reiðara-brøðurnir.

Thor byggir sítt virksemi á tvær súlur. Fráländavinnu og fiskivinnu. Tí standa fyra nýbygningar til fráländavinnuna í gerð á skipasmiðju í Besiktas í Turkalandi.

- Tilsamans er talan um íløgur fyri umleið 600 milliónir krónur. Øll fyra skipini vera leverað innan fyri gott og væl eitt ár, og øll skipini hava sáttmálar um arbeiði 10 ár fram, greiðir Gunnbjørn Joensen errin frá, meðan hann vísir fram feskastu myndirnar av skipunum, soleiðis sum tey síggja út á turkisku skipasmiðjunum ídag.

Útlitini fyri nýggja uppsjóvarskipinum eru tó meira fjar. Grundarlagið undir einum tilíkkum skipi er í lötuni alt ov veikt, og kann ikki samanberast við 10 ára kontraktirnar hjá fráländaskipunum. Munurin liggur, sambært Gunnbjørn og Hans Andrias Joensen, í atkomuligheitini til vinnuna.

- Eitt tilíkt verksmiðjuskip krevur eina eginkvotu á umleið 25.000 tons, og kvotan má vera galdandi í sjei til 10 ár. Tá er fundamentið í lagi. Men verandi fiskivinnuskipan tykist hava læst alt fast, sigur Hans Andrias Joensen harmur á málinum.

Reiðariid sær ongan trupulleika í at vinnan eisini rindar fyri hesi loyvi.

- Tað er natúrligt við einum tilfeingisgjaldi. Men tað hevur týðning, at vit kenna fortreytirnar og at tær eru stabilar. Tá kanst tú taka tilfeingisgjaldið við í samlaða roknistykkið og leggja til rættis eftir tí, sigur Hans Andrias Joensen.

Hóast Thor hevur loyvi liggjandi, bæði til makrel og sild, so er sambært reiðarunum talan um somikið ótrygg loyvi, at ringt er at gera stórar íløgur oman á tey. Hjá Thor hava áttan nýggju veiðiloyvi verið grundarlag undir teirra lutluku í makrelfiskiskapinum undir Føroyum, árinum við føroyskum eginkvotum. Teirra millum veiðiloyvini hjá stóru verksmiðjutrolarunum Hercules, Poseidon og Athenu, sum ikki eru í flotanum longur. Restin eru loyvi, ið síðstu árinu eru latin út til olympiskt fiskari hjá at kalla øllum skipabólkum.

Reiðarabrøðurnir í Hósvík vísa á, at tað bara eru verandi aktørar í Felagnum Nótaskip, sum við stórum eginkvotum eftir pelagisku fiskasløgunum hava trygt grundarlag at byggja á. Og tað sæst aftur, nú nøgdirnar og virðini økjast.

- Tann stóðan ger tað samstundis vónleyst hjá okkum at keypa okkum inn í nótaflotan. Eg vildi mett, at rekordsølan av Krúnborg fyri 370 milliónir hevði bliknað afturímóti, um okkurt av uppsjóvarskipunum í Felagnum Nótaskip varð selt ídag, metir Hans Andrias Joensen.

Felagið Nótaskip hevur alment ført fram, at veiðiloyvini úr Suðurkyrrahavinum undir ongum umstøðum eiga at kunna geva rætt til eginkvotu av makreli, og felagið ávarar samstundis ímóti yvirhøvur at fáa fleiri skip í flotan at troyta økta føroyska partin av heildarkvotuni.

Boðskapirnir fella reiðarunum Thor fyri bróstið.

- Skulu kyrrahavsloyvini út, so eru tað so nógvir aðrir, ið eisini skulu út. Og tað aldrin vera rætt, at Felagið Nótaskip skal stýra teimum 7,9 prosentunum, sum við makrelavtaluni koma oman á føroysku heildarkvotuna. Tað er um nakað ein ónormal stóða, argumenterar Hans Andrias Joensen.

Greiði boðskapurin úr

Hósvík er tí, at fleiri mugu upp í part til at býta risa stóru virðini í uppsjóvarfiskinum.

- Og tað má gerast við eginkvotum. Tað er einasti vegurin fram, skulu reiðari hava møguleika at hugsa og leggja til rættis fram í tíðina, leggur Gunnbjørn Joensen afturat.

**Ójavni**

Makrelsemjan við ES og Norra gevur Føroyum 156.000 tons av makreli í ár, í næstu viku fer landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum at áseta Føroyum sína egnu kvotu eftir norðhavssild, ið væntandi verður lutfalsliga líka stór sum tey 17 prosentini av ICES-tilráðingini um mest loyvdu veiðu, sum í fjør góvu Føroyum 105.000 tons. Harumframt er svartkjaftastovnurin av álvara við at koma fyri seg aftur, og tí fella heili 289.000 tons í føroyska partin í ár.

Virðini mugu býtast bæði javnari og út til fleiri, sambært reiðarunum í Thor.

- Í dag fáa nótaskipini so nógv og tjena so nógv, at tað framprovokerar eina stóðu, har røddir í samfelagnum í veksandi mun krevja sín part av virðinum aftur. Og tað er nokk so skiljandi, siga Gunnbjørn og Hans Andrias Joensen við ein munn.

Teir ávara móti vaksandi ójavninum í fiskiflotanum, har framhjárættindini hjá nótaskipunum gerast alt meira eyðsýnd.

- Vit uppliva eina stóðu,

har aðrir partar av flotanum standa við hattinum í hondini og lata seg keypa upp av nótaflotanum, sigur Hans Andrias Joensen, sum ávarar um hesa ógvusligu miðsavnan av vinnuni kring tey fáu reiðari, sum fáa bestu atgongdina til uppsjóvarfiskin.

Sambært reiðarunum í Hósvík er loysnin at styrkja støðuna hjá øðrum reiðarum við at geva teimum fleiri rættindi.

- Vit kundu saktans havt eini 10 uppsjóvarreiðari í Føroyum, meta brøðurnir, sum síggja seg sjálvan sum ein natúrligan part av hesi mynd.

- Tí samstundis má eg ávara ímóti at leypa teir um, sum longu eru í vinnuni, fyri staðin at geva heilt nýggjum aktørum nýggj loyvi. Tá fært tú eitt samfelag, fult av strámonnum, metir Hans Andrias Joensen.

**Fakfeløgini**

Reiðariid í Hósvík heldur eisini, at fakfeløgini eiga sín leiklut í stríðnum fyri at tryggja eitt javnari býti av nýggju virðinum.

- Hvussu kunnu mann-ingarfeløgini forsvara, at nakrar manningar fáa hýrur, sum fara nærur til himmals, samstundis sum manningar í øðrum skipabólkum bara fáa lægri og lægri hýrur, spyr Gunnbjørn Joensen retoriskt og svarar sjálvur:

- Tað kann ikki vera rætt, at ein ungur drongur úr røttu familjuni kann sleppa umborð á eitt nótaskip og

eftir stuttari tíð tjena meira enn árslønin hjá lögmanni, samstundis sum aðrir fiskimenn stríðast fyri minstuløn ella nakað, ið líkist tí, umborð á væl verri skipum í øðrum skipabólkum. Tú mást javna inntøkur, soleiðis at tað verður liviligari hjá øllum. Men pengarnir mugu also takast frá teimum har uppi, sigur Gunnbjørn Joensen við adressu til nótaskipini.

**Loysnin**

Leisturin sambært Thor er at lata upp skottini millum skipabólkarnar, soleiðis at skipanin verður smidligari. Reiðariini skulu í nógv størri mun enn í dag hava møguleika at fiska tey fiskasløg, har nógv er at fáa. Og so skulu virðini býtast javnari.

- Lyklaorðini eru atkomuligheit og umsetiligheit. Fleiri reiðari mugu sleppa framat virðinum, og umsetiligheitin má vera størri, soleiðis at reiðariini hava betri møguleika at leggja sítt virksemi til rættis. Í síðsta enda snýr tað seg væl um at fáa hvørt kilo av fiski upp úr havinum so bíliga sum tilber og síðani selja vørna so dýrt sum tilber, sigur Hans Andrias Joensen.

Eins og onnur reiðari, so hevur Thor bíðað eftir tí fiskivinnunýskipan, sum politiska skipanin hevur tosað um í árávis.

- Verandi fiskivinnulóggáva læsir eftir okkara tykki støðuna fasta, soleiðis sum hon var í 1994, tá lógin um